

† Β Α Ρ Θ Ο Λ Ο Μ Α Ι Ο Σ
ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩι ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΤΙΣΕΩΣ
ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Προσφιλείς αδελφοί Τεράρχαι καί τέκνα έν Κυρίω άγαπητά,

Ευδοκία καί χάριτι του πανδώρου Θεού συμπληρουνται σήμεραν 30 έτη από της καθιερώσεως υπό της Άγίας του Χριστου Μεγάλης Έκκλησίας της έορτής της Ίνδίκτου καί πρώτης ήμέρας του έκκλησιαστικού έτους ως «Ημέρας προστασίας του περιβάλλοντος». Η ευλογημένη αύτη πρωτοβουλία έσχε δαψιλή καρποφορία. Δέν άπηυθύνθημεν μόνον προς τους όρθοδόξους πιστούς, ούτε μόνον προς τους χριστιανούς ή τους εκπροσώπους άλλων θρησκειών, αλλά καί προς πολιτικές προσωπικότητας, προς περιβαλλοντολόγους καί άλλους έπιστήμονας, προς τους διανοουμένους καί κάθε άνθρωπον καλής θελήσεως, επίζητούντες την συμβολήν των.

Αί περιβαλλοντικά δράσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου έλειτούργησαν ως έναυσμα διά την θεολογία, νά προβάλη μέ έμφασιν την αλήθειαν της χριστιανικής ανθρωπολογίας καί κοσμολογίας, την ευχαριστιακήν θεώρησιν καί χρήςιν της δημιουργίας καί τό πνεύμα του όρθοδόξου άσκητισμού ως βάση διά την κατανόησιν των αιτίων καί αντιμετώπισιν του οικολογικού προβλήματος. Η σχετική μέ την θεολογικήν οικολογία ή οικολογικήν θεολογία βιβλιογραφία είναι έκτενεστάτη καί συγκροτεϊ έν τώ συνόλω της αξιόλογον όρθόδοξον μαρτυρία έναντι μιās έκ των μεγαλυτέρων προκλήσεων διά την σύγχρονον ανθρωπότητα καί την ζωήν επί της γής. Η ένασχόλησις μέ τό οικολογικόν πρόβλημα καί τάς κοσμολογικάς διαστάσεις καί έπιπτώσεις της άμαρτίας, αύτης της άλλοτριωτικής έσωτερικής «άνατροπής αξιών» εις τόν άνθρωπον, έφερεν εις τό προσκήνιον την συνάφειαν περιβαλλοντικων καί κοινωνικων προβλημάτων καί την ανάγκην κοινής προσεγγίσεως των. Στράτευσις διά την προστασία της άκεραιότητος της δημιουργίας καί διά την κοινωνικήν δικαιοσύνην είναι δράσεις αλληλένδετοι καί άδιαίρετοι.

Τό ένδιαφέρον του Οικουμενικού Πατριαρχείου διά την προστασία της κτίσεως δέν έγεννήθη ως αντίδρασις εις την σύγχρονον οικολογικήν κρίσιν, δέν είναι δημιούργημα της. Αύτη ήτο άπλως ή άφορμή καί ή ευκαιρία διά νά έκφράση, νά αναπτύξη, νά διακηρύξη καί νά προβάλη ή Έκκλησία τάς οικοφιλικάς αρχάς της. Θεμέλιον της άδιαπτώτου μερίμνης της Έκκλησίας διά τό φυσικόν περιβάλλον είναι αύτη αύτη ή έκκλησιολογική ταυτότης καί ή θεολογία της. Ο σεβασμός καί ή προστασία της κτίσεως είναι διάστασις της πίστεως μας, περιεχόμενον της ζωής μας έν Έκκλησία καί ως Έκκλησίας. Η ίδια ή ζωή της Έκκλησίας είναι «βιωμένη οικολογία», έμπρακτος σεβασμός καί μέριμνα διά την δημιουργία καί πηγή των

οικολογικῶν δραστηριοτήτων της. Κατ' οὐσίαν, τό ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας διά τήν προστασίαν τῆς κτίσεως εἶναι προέκτασις τῆς Θείας Εὐχαριστίας εἰς ὅλας τὰς διαστάσεις τῆς σχέσεώς της μέ τόν κόσμον. Ἡ λειτουργική ζωή τῆς Ἐκκλησίας, τό ἀσκητικόν ἦθος, ἡ ποιμαντική διακονία, ἡ σταυροαναστάσιμος βιοτή τῶν πιστῶν, ὁ ἄσβεστος πόθος τῆς αἰωνιότητος, συγκροτοῦν μίαν κοινωνίαν προσώπων διά τήν ὁποίαν ἡ φυσική πραγματικότης δέν εἶναι ἀντικείμενον, χρηστικόν ὑλικόν διά τήν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀτόμου καί τῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλά ἐνέργημα, πεπραγμένον, δημιούργημα τοῦ προσωπικοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς καλεῖ νά τό σεβασθῶμεν καί νά τό προστατεύσωμεν, καθιστάμενοι «συνεργοί» αὐτοῦ, «οἰκονόμοι», «φύλακες», καί «ἱερεῖς» τῆς δημιουργίας, νά καλλιιεργήσωμεν εὐχαριστιακήν σχέσιν μέ τήν κτίσιν.

Ἡ μέριμνα διά τό φυσικόν περιβάλλον δέν εἶναι μία πρόσθετος δραστηριότης εἰς τήν ἐκκλησιαστικήν ζωήν, ἀλλά οὐσιαστική ἔκφρασις αὐτῆς. Δέν ἔχει κοσμικόν, ἀλλά ἀμιγῆ ἐκκλησιαστικόν χαρακτήρα, εἶναι «λειτουργική διακονία». Ὅλαι αἱ πρωτοβουλίαι καί αἱ δράσεις τῆς Ἐκκλησίας εἶναι «ἐφηρμοσμένη ἐκκλησιολογία». Ἐν τῷ πνεύματι τούτῳ, ἡ θεολογική οἰκολογία δέν ἀναφέρεται μόνον εἰς τήν ἀνάπτυξιν οἰκολογικῆς εὐαισθησίας καί εἰς τήν ἀντιμετώπισιν τῶν περιβαλλοντικῶν προβλημάτων ἐπί τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τῆς χριστιανικῆς ἀνθρωπολογίας καί κοσμολογίας, ἀλλά ἐπεκτείνεται εἰς τήν ἐν Χριστῷ ἀνακαίνισιν συμπάσης τῆς κτίσεως, ὅπως αὐτή πραγματώνεται καί βιοῦται ἐν τῇ Θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ, ὡς εἰκόνι καί προγεύσει τῆς ἐσχατολογικῆς πληρώσεως τῆς Θείας Οἰκονομίας ἐν τῇ δοξολογικῇ πληρότητι καί φωτοχυσίᾳ τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Τιμιώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Τό οἰκολογικόν πρόβλημα ἀποκαλύπτει ὅτι ὁ κόσμος μας ἀποτελεῖ ἐνότητα, ὅτι τὰ προβλήματά μας εἶναι παγκόσμια καί κοινά. Διά τήν ἀντιμετώπισιν τῶν κινδύνων ἀπαιτεῖται πολὺπλευρος κινητοποίησης, σύγκλισις, συμπόρευσις, σύμπραξις. Εἶναι ἀδιανόητον, ἡ ἀνθρωπότης νά γνωρίζῃ τήν σοβαρότητα τοῦ προβλήματος καί νά συνεχίζῃ νά συμπεριφέρεται ὡς νά μή ἐγνώριζεν. Ἐνῷ κατά τὰς τελευταίας δεκαετίας, τό κυρίαρχον πρότυπον οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς παγκοσμιοποιήσεως, μέ πρόσημον τόν φετιχισμόν τῶν οἰκονομικῶν δεικτῶν καί τήν μεγιστοποίησιν τοῦ κέρδους, ὤξυνε τὰ οἰκολογικά καί κοινωνικά προβλήματα, ἐξακολουθεῖ νά κυριαρχῇ εὐρέως ἡ ἄποψις ὅτι «δέν ὑπάρχει ἄλλη ἐναλλακτική ἐπιλογή» καί ὅτι ἡ μή συμμόρφωσις πρὸς τήν ἄτεγκτον νομοτέλειαν τῆς οἰκονομίας θά ὀδηγήσῃ εἰς ἀνεξέλεγκτους κοινωνικάς καί οἰκονομικάς καταστάσεις. Τοιοῦτοτρόπως, ἀγνοοῦνται καί δυσφημίζονται αἱ ἐναλλακτικαί μορφαί ἀναπτύξεως καί ἡ ἰσχὺς τῆς κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης καί τῆς δικαιοσύνης.

Ἡμεῖς ὀφείλομεν νά δραστηριοποιηθῶμεν ἐτι περαιτέρω διά τήν ἐφαρμογήν ἐν τῇ πράξει τῶν οἰκολογικῶν καί κοινωνικῶν συνεπειῶν τῆς πίστεώς μας. Εἶναι ἐξόχως σημαντικόν ὅτι αἱ καθ' ἡμᾶς ἀρχιεπισκοπαί καί μητροπόλεις, πολλαί ἐνορίαι καί ἱεραὶ Μοναί, ἔχουν ἀναπτύξει οἰκολογικάς πρωτοβουλίας καί πρακτικάς διά τήν προστασίαν τοῦ περιβάλλοντος, καί ποικίλα προγράμματα περιβαλλοντικῆς ἀγωγῆς. Πρέπει νά δοθῇ ἰδιαίτερα ἔμφασις εἰς τήν ἐν Χριστῷ διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων, ὥστε αὕτη νά λειτουργῇ ὡς χῶρος καλλιιεργείας καί

ἀναπτύξεως οικολογικοῦ ἠθους καί ἀλληλεγγύης. Ἡ παιδική καί ἡ ἐφηβική ἡλικία ἀποτελοῦν ἰδιαίτερος εὐνοϊκὰς περιόδους τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου δι' οικολογικήν καί κοινωνικήν εὐαισθητοποίησιν. Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον, ἐν ἐπιγνώσει τῆς σπουδαιότητος τῆς περιβαλλοντικῆς ἐκπαιδεύσεως, συνεχίζον τήν σειράν τῶν σχετικῶν σεμιναρίων, ἀφιέρωσε τήν ἐν τῇ Ἑδρᾷ αὐτοῦ ὀργανωθεῖσαν Γ' διεθνή «Διάσκεψιν τῆς Χάλκης διά τήν Θεολογίαν καί τήν Οἰκολογίαν» (31 Μαΐου - 4 Ἰουνίου 2019), εἰς τό θέμα τῆς ἐντάξεως εἰς τά προγράμματα τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν μαθημάτων καί προγραμμάτων σχετικῶν μέ τήν οικολογίαν καί τήν οικολογικήν παιδείαν. Ἡ λύσις τῶν μεγάλων προβλημάτων τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι ἀνέφικτος χωρίς πνευματικόν προσανατολισμόν.

Περαίνοντες τόν λόγον, εὐχόμεθα πᾶσιν ὑμῖν αἴσιον καί εὐλογημένον ἐκκλησιαστικόν ἔτος, πλούσιον ἐν ἔργοις θεαρέστοις, καλοῦντες δέ τά ἀνά τήν οἰκουμένην φωτόμορφα τέκνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας νά προσεύχωνται διά τήν ἀκεραιότητα τῆς δημιουργίας, νά ζοῦν οἰκοφιλικῶς καί φιλαδέλφως εἰς ὅλας τὰς διαστάσεις τῆς ζωῆς των, νά ἀγωνίζωνται διά τήν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί διά τήν προαγωγήν τῆς εἰρήνης καί τῆς δικαιοσύνης, καί διατρανοῦντες ἅπαξ ἔτι τήν ἀλήθειαν ὅτι δέν ὑπάρχει ἀληθῆς πρόοδος, ὅταν θίγεται ἡ «καλή λίαν» δημιουργία καί ὁ κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ πλασθεὶς ἄνθρωπος, ἐπικαλούμεθα ἐφ' ὑμᾶς, μεσιτεία τῆς Ἁγιοπρώτου Παναγίας τῆς Παμμακαρίστου, τήν ζωπάροχον χάριν καί τό ἄπειρον ἔλεος τοῦ Δημιουργοῦ καί Προνοητοῦ πάσης τῆς κτίσεως.

βιθ' Σεπτεμβρίου α'
Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης πάντων ὑμῶν